

A PhD-értekezések elkészítésének formai és tartalmi követelményei

1. Az értekezés szerkezete és műfaji elemei

A tanulmányaikat a 2016/2017. tanévben és ezt követően megkezdő doktoranduszok esetében a jelöltnek a komplex vizsgát követő három éven belül doktori értekezést kell benyújtania a Természettudományi Doktori és Habilitációs Tanácshoz (TDHT).

A Földtudományok Doktori Iskolában a PhD-értekezések az alábbi struktúrát követik:

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés
2. Szakirodalmi előzmények
3. Célkitűzések
4. Kutatási módszerek
5. Eredmények
6. Az eredmények összefoglalása
7. A kutatás további irányai

Köszönetnyilvánítás

Irodalomjegyzék

Függelék (ha szükséges)

2.1. Bevezetés

A bevezetés néhány oldalban utalhat a téma, illetve a vizsgált terület jelentőségére, a probléma aktualitására, tudományos hátterének legfontosabb elemeire, előzményeire, illetve a leírt eredmények hatásaira. Ha szükséges, itt utalhatunk az értekezés esetleges, vállalt hiányosságaira.

2.2. Szakirodalmi előzmények

Ez a rész választ ad arra a kérdésre, miszerint a jelölt problémafelvetése, célkitű-

zései következnek-e az adott szakterület addigi tudományos fejlődésének logikájából. Az összefoglalás akkor jó, ha olvasása közben épp azok a kérdések fogalmazódnak meg a bírálóban, amelyeket a jelölt a „Célkitűzések” részben (ld. alább) listázott. Kerülendő azonban az olvasott cikkek tartalmának egymás utáni, kivonatos ismertetése. Célszerű e helyett az olvasott irodalmak logikai sorba fűzött kritikai elemzését adni.

2.3. Célkitűzések

Rövid, általában pontokba szedett része az értekezésnek. A pontokba rendezett általános céloknak, a részletes és konkrét részcéloknak, illetve a feltett kutatási kérdéseknek az „Eredmények” és a „Következtetések” című részekben megfogalmazottakkal összhangban kell állniuk.

2.4. Kutatási módszerek

A módszerek leírásánál nem szabad spórolni a helyvel és az energiával. Célszerű a megismerési folyamatot (elméletalkotás, kutatási terv elkészítése, mérések, mintavételezések), a megfigyelés módjait (adatgyűjtés, kísérletek, kérdőíves vizsgálatok, terepi kutatás, interjúk, hatásvizsgálatok), továbbá az adatok feldolgozásának, elemzésének és ábrázolásának (indexek, skálák, modellek, képletek és egyéb statisztikai módszerek, számítógépes szoftverek használata) módját teljes egészében, receptszerűen ismertetni. A precíz leírást a módszerekkel szerzett tapasztalatokkal (megbízhatóság, előnyök, hátrányok, korlátok, pontosság és reprodukálhatóság ismertetése) is ki lehet egészíteni.

2.5. Eredmények

A kézirat egyik legfontosabb, több fejezetből, szakaszból, alszakaszból álló része, amely elsősorban a megfigyelések során gyűjtött, vagy modellszámítások során kapott adatok, értékelő elemzése révén új megfigyeléseket, összefüggéseket, illetve új tudományos eredményeket közöl.

2.6. Az eredmények összefoglalása

Célszerű ezt a részt az eredmények pontokba szedett összefoglalásával indítani. Ez, az értekezés opponensei számára megkönnyíti az új tudományos eredmények kiemelését. Előnyös, ha mindössze két-három olyan pontot emelünk ki, amely valóban új és valóban tudományos eredmény. Az összefoglalásban kapnak helyet a javaslatok, az eredményekből következő hipotézisek felvázolása és az eredmények lehetséges alkalmazásainak bemutatása.

2.7. A kutatás további irányai

Néhány bekezdés (max. 1–2 oldal) terjedelemben arról győzi meg a bírálókat, hogy a jelölt érdeklődése nem ért véget az értekezés megírásával.

2.8. Köszönetnyilvánítás

A nevek felsorolása mellett hasznos, ha a köszönetnyilvánítás tartalmazza azt is, hogy ki mivel járult hozzá az adott munkához.

2.9. Irodalomjegyzék

Lényeges, hogy a hivatkozások teljesek és pontosak legyenek. Minden lényeges forrást idézni kell, azonban kerülni kell, hogy olvasottságot azzal demonstráljunk, hogy oldalakat másolunk át valamely adatbázisból értekezésünkbe. Az irodalomjegyzékben szereplő tételek minimum húsz százaléka minőségi (Scopus, WoS), idegen nyelvű forrás legyen.

2.9.1. A hivatkozások kezelése

A hivatkozásokat nemcsak az értekezés végén, de szöveg közben is meg kell adni. A lábjegyzetben való hivatkozás kerülendő. Az irodalomjegyzékben szereplő tételek sorrendje a hivatkozott szerzők családneveinek a magyar ABC szerinti sorrendjével egyezzen meg. A hivatkozások elfogadott formája az APA (American Psychological Association) nemzetközi standardja.

Példák a szövegközi hivatkozásra:

1 szerzős zárójeles hivatkozás (a), illetve, ahol a szerző a mondat alanya (b):

a) ...(Whitney, 2011).

b) Whitney (2011) szerint...

2 szerzős zárójeles hivatkozás (a), illetve, ahol a szerzők a mondat alanyai (b):

a) ...(Whitney & Rolfes, 2011).

b) Whitney és Rolfes (2011) szerint...

3 és több szerzős:

...(Watson et al., 2008).

Több szerző hasonló eredményre jut:

...(Dawson, 2007; Overton, 2005).

Egyazon szerző azonos évben két eltérő munkája:

...(Dawson, 2007a, 2007b).

Egyazon szerző különböző években megjelent munkája:

...(Dawson, 2007, 2012).

Dokumentumok első említése mozaikszavas rövidítések esetén (a) és soron következő említések (b):

a) ...(Központi Statisztikai Hivatal [KSH], 2007).

b) ...(KSH, 2007).

Jogszabály:

... (2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, 2011).

Példák az irodalomjegyzék elemeire:**Szerkesztett könyv:**

Aubert, A., & Szabó, G. (szerk.). (2005). *Pozíció és perspektívák Baranya turizmusában, Baranya megye turizmusfejlesztési programjának aktualizálása*. Pécs: Baranya Megyei Önkormányzat, Pécsi Tudományegyetem Turizmus Tanszék, 120 p.

Szövegközben: ...(Aubert & Szabó, 2005).

Könyv egy fejezete:

Dávid, L., Bujdosó, Z., & Patkós, Cs. (2003). A turizmus hatásai és jelentősége a területfejlesztésben. In I. Süli-Zakar (szerk.), *A terület- és településfejlesztés alapjai*. (pp. 433–453). Pécs: Dialóg Campus Kiadó.

Szövegközben ...(Dávid et al., 2003).

Könyv, ahol a szerző és a szerkesztő eltér:

Andorka, R. (2006). *Bevezetés a szociológiába* (Z. Spéder, szerk.). Budapest: Siris Kiadó.

Szövegközben ...(Andorka, 2006).

Folyóíratcikk:

Halassy, E. (2007). A magyar lakosság és a vízi, a vízparti, valamint a gyógy- és wellness-turizmus kapcsolata. *Turizmus Bulletin*, 11(4), 2–12.

Szövegközben ...(Halassy, 2007).

Online cikk (DOI-val):

Gabbett, T., Jenkins, D., & Abernethy, B. (2010). Physical collisions and injury during professional rugby league skills training. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 13(6), 578–583.

<http://doi.org/10.1016/j.jsams.2010.03.007>

Szövegközben ...(Gabbett et al., 2010).

Cikk 20 szerzőig:

Mikosch, P., Hadrawa, T., Laubreiter, K., Brandl, J., Pilz, J., Stettner, H., & Grimm, G. (2010). Effectiveness of respiratory-sinus-arrhythmia biofeedback on state-anxiety in patients undergoing coronary angiography. *Journal of Advanced Nursing*, 66(5), 1101–1110.

Szövegközben ...(Mikosch et al., 2010).

Cikk 21 szerzőtől (19 + ... + utolsó):

Kalnay, E., Kanamitsu, M., Kistler, R., Collins, W., Deaven, D., Gandin, L., Iredell, M., Saha, S., White, G., Woolen, J., Zhu, Y., Chelliah, M., Ebisuzaki, W., Higgins, W., Janowiak, J., Mo, K.C., Ropelewski, C., Wang, J., Leetmaa, A., ... Joseph, D. (1996). The NCEP/NCAR 40-year reanalysis project. *Bulletin of the American Meteorological Society*, 77(3), 437–471. <http://doi.org/fg6rf9>
Szövegközben ... (Kalnay et al., 1996).

Doktori értekezés (nyomtatott):

Kóródi, M. (2006). *A vidéki turizmusfejlesztés összefüggései a magyarországi kistérségekben* (Doktori értekezés). Szent István Egyetem, Gödöllő.
Szövegközben ... (Kóródi, 2006).

Doktori értekezés (netről):

Kóródi, M. (2006). *A vidéki turizmusfejlesztés összefüggései a magyarországi kistérségekben* (Doktori értekezés, Szent István Egyetem, Gödöllő).
Letöltve: https://szie.hu/file/tti/archivum/Korodi_Marta_ertekezes.pdf
Szövegközben ... (Kóródi, 2006).

Fejlesztési dokumentum (netről):

Magyarország Kormánya. (2014). *Magyarország – Vidékfejlesztési Program, 2014–2020*. Letöltve: http://ivsz.hu/wp-content/uploads/2015/07/Programme_Commission-Dcision_2014HU06RDNP001_1_1_hu.pdf.
Szövegközben ... (Magyarország Kormánya, 2007).

Törvény, határozat, rendelet, egyéb jogszabály (netről):

2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról. (2011. december 30.)
Letöltve: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100204.tv>
Szövegközben ... (2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról, 2011).

Magyarország Kormánya. (2019). *A térítésmentes tankönyvellátásnak a köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatás 10–16. évfolyamaira történő kiterjesztéséről* (1092/2019. (III. 8.) Kormányhatározat).
Letöltve: <https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/17262b6d4bd560f73ac4a46c594d4e092c00d951/megtekintes>.
Szövegközben ... (Magyarország Kormánya, 2019).

2.10. Függelék

Olyan dokumentumok, oklevelek, levelek, törvényszövegek, pótlólagos statisztikai és egyéb táblázatok, jegyzékek, kérdőívek, képi anyagok kerülnek ide, amelyek alapvetően nem módosítják, hanem kiegészítik, illusztrálják a dolgozatban leírtakat. Nem feltétlenül szükséges az értekezés megértéséhez, a mondanivaló alátámasztásához, hanem az olvasó számára lehetővé teszi a szöveg mélyebb megértését, és az alkalmazott módszereket. A függelék nem tévesztendő össze a melléklettel. Utóbbi kifejezés azon ábrákra és táblázatokra vonatkozik, amelyek

nincsenek a dolgozatba fűzve, attól fizikailag elkülönülnek (p1. borítótábla-tasak).

2. Az értekezés terjedelme és formája

A Pécsi Tudományegyetem doktori szabályzata „A doktori értekezésről” szóló 33§ 2–3. bekezdése rendelkezik a főbb tartalmi és formai irányelvekről. Ugyanitt a 6. bekezdés kimondja, hogy ennek alapján a részletes követelményeket és a terjedelmet a doktori iskola határozza meg (lásd még PTE TTK Földtudományok Doktori Iskola Működési Szabályzata az FDI Tanácsának feladatköréről szóló III. rész 8. bekezdés j) pontját, valamint az FDI fokozatszerzési követelményeiről szóló VII. rész 5. bekezdését).

A terjedelem tekintetében sem alsó, sem felső korlát nincs, mégis törekedjünk arra, hogy az értekezés ne haladja meg a 180–200 oldalt. Általában az A/4-es méretű lap egyik oldalára nyomtatott, másfeles sorközzel, 12-es betűmérettel írt, folyamatosan számozott oldalakból álló dolgozat az elfogadott. A külső kemény borítóra a felsőoktatási intézmény, a kar és a doktoriskola neve, a jelölt neve, a kiadás helye és ideje kerül, míg a belső borítón az iskola neve alatt az értekezés címe, a jelölt és a témavezető neve, az intézmény és a kar neve, végül a kiadás helye és ideje olvasható.

3. A tézisfüzet

A PTE doktori szabályzatának „A doktori értekezésről” szóló 33. § (5) kimondja, hogy „az értekezéshez mellékelni kell az értekezés téziseit. A doktori értekezés tézisfüzete az önálló tudományos munkásság, illetve az önálló művészeti alkotótevékenység eredményeit összefoglalóan mutatja be. Az eredményeket egységes, önmagában érthető rendszerben kell bemutatni, az új megállapításokat tételesen, a pályázó szakmai publikációira, illetve művészeti alkotásaira építve.” A PTE TTK Földtudományok Doktori Iskola Működési Szabályzata „Az FDI fokozatszerzési követelményeiről” szóló VII. rész (5) úgy rendelkezik, hogy a téziseket angol nyelven is el kell készíteni. Amennyiben a disszertáció idegen nyelven kerül benyújtásra, a tézisekből magyar nyelvű változat is készítendő. Az értekezést és a

téziseket elektronikusan, illetve végleges formájukban három-három bekötött példányban is be kell nyújtani.

A füzet formája A5 méretű (148 mm széles, 210 mm magas), a lap mindkét oldalára 9–10-es betűmérettel, szimpla sorközzel nyomtatott, tűzött, maximum 10 oldal terjedelmű füzet. A külső borító felső részén a PhD-értekezés tézisei felirat alatt a doktori iskola neve, az értekezés címe, a jelölt neve, az intézmény és a kar neve, végül a kiadás helye és éve olvasható. Az értekezés, tézis formájában történő bemutatásának szerkezete:

1. Bevezetés
 2. Célkitűzések
 3. Kutatási módszerek
 4. Az eredmények összefoglalása
- A témakörben megjelent publikációk jegyzéke

A hangsúlyosan új, saját eredmények a füzetben max. 5–6 tézispontban összefoglalva jelennek meg, tömören, szintézis-szerűen. A vizsgálat forrásainak bibliográfiai adatai (Irodalomjegyzék) *helyett* a kutatási témában, a vizsgálat időszakában megjelent saját publikációk jegyzékét kell feltüntetni. Itt meg kell adni a publikációt tartalmazó folyóirat adott évre vonatkozó Scimago-besorolását (Q) is (<https://www.scimagojr.com/>).

4. Az eredményeket bemutató folyóiratcikkekre vonatkozó fontosabb előírások

A sikeres komplex vizsgát követően a doktoranduszok átkerülhetnek a képzés második szakaszába, ahol négy féléven keresztül elsődleges feladatuk a kutatómunka, és ehhez kapcsolódóan publikálás. Alapelv, hogy a jelölt nemzetközileg is jegyzett, lektorált, illetve referált kiadványokban is publikáljon (lásd a szakterületi Scimago-listát, valamint a PTE TTK Földtudományok Doktori Iskola Működési Szabályzata az „FDI fokozatszerzési követelményeiről” szóló VII. rész 3–4. bekezdését).

A legtöbb szakmai folyóirat szerkesztői utasítása az alábbi struktúrát kéri a kézirat benyújtójától:

- Cím
- Szerzők (munkahelyének teljes, hivatalos elnevezése, beosztása, postacím,

telefonszám, e-mail, levelező szerző megjelölése, esetlegesen a támogató(k) feltüntetése)

○ Kulcsszavak (3–5 db, abc-sorrendben)

- Absztrakt (Abstract)
- Bevezetés (Introduction)
- Kutatási módszerek (Methods)
- Eredmények (Results)
- Következtetések (Conclusions)
- Irodalomjegyzék (References)

Folyóiratban kizárólag olyan kéziratot lehet megjelentetni, amelynek a tartalmát, valamint a magát a folyóirat-választást a témavezető jóváhagyta. A szerzők munkahelyének megadásánál („affiliations”) az államilag finanszírozott hallgatók esetében csak a PTE TTK Földrajzi és Földtudományi Intézetet kell feltüntetni. A költségtérítéses hallgatók emellett munkahelyük megnevezését is megadhatják.